

Barneombud
Reidar Hjermann:

– Alle barn må få lære hva overgrep er

STAVANGER 2. DEL side 2-3

FOREBYGGING: Barnevernet må ut i skoler og barnehager for å lære barn hva som er OK berøring og hva som er vold. Barn mellom 6 og 12 år forstår som regel ikke hva som skjer når de blir utsatt for overgrep, sier barneombud Reidar Hjermann.

– Foreldre må kunne pålegges hjelp fra barnevernet

Foreldre som nekter å ta imot hjelp fra barnevernet, kan ikke tvinges. Det vil Barneombudet endre.

Torunn Egge Roux tekst

TVANG: – Barnevernets virkemiddelapparat er ikke mangfoldig nok, mener barneombud Reidar Hjermann. Han er bekymret for barn som lever under vanskelige

forhold i familier som ikke vil ta imot hjelp.

– Ofte er dette alvorlige saker, men de er ikke «alvorlige nok» til at barnevernet setter i gang en prosess for å flytte barnet med tvang. Der er mange eksempler på at barnevernet bare må sitte og vente til det er så ille at de kan gå inn med tvangstiltak.

Han ønsker seg en mellomløsning.

– I mange tilfeller vil barna ha

det best hjemme dersom familien får veiledning og hjelp til å håndtere konflikter og negativ atferd. De fleste tar imot slik hjelp når barnevernet tilbyr den. Men noen avviser den helt. Også i slike saker skulle jeg ønske at det var mulig å gjøre tvangsvedtak, sier Hjermann.

Barnevernsjef Gunnar Toresen avviser ikke tanken, men er usikker på om en slik lovending er hensiktsmessig.

– Hjelp og veiledning fungerer når den som tar imot hjelpen er åpen og motivert for endring. Hvor gode endringsprosesser vi får dersom vi trenger oss på gjennom et tvangsvedtak, er jeg usikker på.

Toresen mener at nettopp muligheten for et framtidig tvangsvedtak ofte fungerer som riset bak speilet og bidra til at disse familiene tar imot hjelp og veiledning frivillig.

Vil ha barnevernet ut i skoler og barnehager

■ Barneombudet: Alle skoleklasser må få besøk av barnevernet minst én gang i året

– Barnevernet må møte alle barn der alle barn er, i barnehagen og på skolen, og lære dem å sette ord på overgrep og vold, foreldres rus og psykiske problemer.

BARNEVERN: Barneombud Reidar Hjermann kaller barnevernet den siste av de hemmelige tjenestene. Han mener etaten har forsumt både forebygging og rollen som informasjonsagenter.

– Barn må få lære hva som er OK berøring og hva som er vold og overgrep. Barn i 6–12-årsalderen, som er mest utsatt for overgrep, forstår som regel ikke hva det er som skjer. Først når de blir eldre og får et større begrepsapparat, går det opp for dem hva de ble utsatt for.

FORSTÅR IKKE: Det er barnevernets oppgave, mener Hjermann, å sørge for at barn vet hvor grensene går, at de forstår når de blir krenket. Samtidig må barnevernet ta ansvar for å informere om vold generelt og om hvordan barn har rett til hjelp når foreldre ruser seg eller når de voksnes psykiske problemer går ut over barna.

– Jeg har en ressursgruppe inestutsatte barn og ungdommer som jeg konsulterer med jevne mellomrom. De forteller alle at de som barn ikke forsto hva de ble utsatt for, bare at det var vondt og galt. De fortalte også at de betrodde seg til en venn eller venninne, som heller ikke forsto og som var med og holde på «hemmeligheten».

ALARMTELEFONEN FOR BARN OG UNGE

RING: Alarmtelefonen 116-111

KLISTREMERKE: 1,4 millioner husstander mottar i disse dager et kort med klistremerker med informasjon om telefonnummeret

INITIATIV: Alarmtelefonen 116-111 og Stine Sofie Stiftelsen står bak kampanjen

SKOLEBESØK: – Jeg utfordrer barnevernet til å dra på skolebesøk. Alle skolebarn må få møte barnevernet minst en gang hvert år. I klasserommet må det henge tydelige oppslag med navn og telefonnummer til en barnevernansatt, gjerne også bilde av lokalene der barnevernet holder til. Også det nasjonale krisenummeret må henges opp på veggen i skolestua.

Hjermann er lite fornøyd med at bare en håndfull av de drøyt to hundre sosialarbeiderne som var samlet til konferanse i Stavanger i går, selv kunne dette telefonnummeret (se faktaramme).

TIDLIG HJELP: – I de fleste kommuner er sakshaugene høye og etterslepet stort. Saker som er meldt, blir liggende, og de ansatte tvinges daglig til å gjøre knallharde, ofte hjerteskjærende, prioriteringer. Er det realistisk å vente at barnevernet skal ha kapasitet til denne type virksomhet?

– Ja, de må skape rom for dette. Det vil nok bety flere saker i en overgangsperiode, men i lengden vil det bidra til færre tunge og vanskelige saker. Det er slik at jo tidligere barnevernet kommer inn i en familie som sliter, jo mindre arbeidskrevende er det å gi god hjelp.

«FAMILIEPOLITI»: – Barn er veldig lojale og skjuler ofte foreldres rusproblemer og vold. Er

det realistisk å tro at de selv vil melde fra?

– Ja, dersom de har et realistisk bilde av hva barnevernet står for og hva barnevernet kan gjøre for å hjelpe dem, vil de ta kontakt. Utfordringen i dag er jo at barn enten ikke kjenner til barnevernet, eller de har et slags vrengebilde av et farlig «familiepoliti».

– Har dagens kommunale barnevern ressursene en slik offensiv vil kreve, i det minste i en overgangsperiode?

– Barnevernet må bli flinkere til å lobbe. Når barnevernsledere møter personlig i kommunestyret og legger fram behovene og forteller om innsatsen, øker budsjettene betydelig mer enn i kommuner der dette er en skriftlig orienteringssak.

Barn må få lære hva som er OK berøring og hva som er vold og overgrep. Barn i 6–12-årsalderen, som er mest utsatt for overgrep, forstår som regel ikke hva det er som skjer.

Reidar Hjermann, barneombud

Begeistret barnevernsjef i Stavanger

– Ressurskrevende, men spennende og en riktig måte å tenke på, sier Gunnar Toresen som er barnevernsjef i Stavanger.

Torunn Egge Roux tekst

RESPONS: – Det er spennende tanker Reidar Hjermann kommer med, men det er også veldig ressurskrevende, sier barnevernsjef i Stavanger, Gunnar Toresen.

– Vi får ca. ti nye stillinger i Stavanger som et resultat av øremerkingen på innværende statsbudsjett, det vil sette oss i stand til å starte en prosess i den

retningen Barneombudet skisserer.

Toresen forteller at etaten han leder, allerede er i gang med et prosjekt som innebærer et samarbeid med helsestasjoner og barnehager.

LYTTE TIL BARN: – Det er i tillegg viktig at vi i større grad enn i dag er der hvor ungene er, og at vi snakker med dem og lytter til dem.

Det siste gjelder også barn som allerede er i kontakt med barnevernet.

– Vi må la dem bli part i sakene, lytte til hvilke løsninger barna ønsker. Også barn som allerede er under offentlig omsorg, må få større innflytelse på sin egen

skjebne, sier barnevernsjef Toresen.

FOREBYGGE: – Betyr det du nå sier at vi kan vente en handlingsplan for større åpenhet fra barnevernet i Stavanger?

– Det betyr at vi starter en prosess med å tenke i de banene Reidar Hjermann skisserer. Å jobbe forebyggende er god latin også i barnevernet. Det må være et mål at barn i Norge skal ha bedre kunnskaper om hvor grensene for krenkende atferd går, og om hvem de kan snakke med når disse overskrides. Men dette er ressurskrevende, og vi må starte med å vurdere hvor vi skal begynne. I barnehagene, i barneskolen eller i ungdomsskolen?